

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Porovnávacie analýzy

07/2021

Opatrenia určené na zmiernenie sociálno-ekonomických dopadov pandémie COVID-19 vo vybraných krajinách EÚ

Vypracovali: Mgr. Petra Ďurinová, PhD. a Ing. Anna Kováčiková,
Odbor Parlamentný inštitút

Schválila: Mgr. Natália Švecová, riaditeľka Odboru Parlamentný inštitút

Bratislava

22. marca 2021

Anotácia:

Porovnávacia analýza predstavuje opatrenia zavádzané v súvislosti so snahou zmierniť sociálno-ekonomické dopady pandémie COVID-19. Zameriava sa najmä na opatrenia prijaté na ochranu podnikov a pracovných miest, daňovú oblasť, nárok na ošetrovné a nemocenské, či odklad splácania úverov.

Kľúčové slová:

pandémia, COVID-19, koronavírus, sociálno-ekonomické dopady, opatrenia, zamestnanosť

Postavenie Odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj Oddelenie Parlamentná knižnica a Oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti Odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Odbor Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Materiál slúži výlučne pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom Odboru Parlamentný inštitút a autorov.

Obsah

1. Úvod.....	4
1.1 Zamestnanosť (ochrana podnikov a pracovných miest, podpora pre SZČO)	5
1.2 Daňová oblasť.....	15
1.3 Ošetrovné tzv. OČR.....	19
1.4 Nárok na nemocenské	22
1.5 Odklad splácania úverov	26
1.6 Iné.....	28
2. Záver	30
3. Použité zdroje.....	32

1. Úvod

Cieľom predloženého materiálu je predstaviť opatrenia zavádzané v súvislosti so snahou zmierniť sociálno-ekonomické dopady pandémie COVID-19 vo vybraných krajinách EÚ – Bulharsko, Česká republika, Estónsko, Fínsko, Maďarsko, Poľsko, Rakúsko, Rumunsko, Švédsko a Taliansko – ktoré sú stále platné a účinné aj v roku 2021. Odbor Parlamentný inštitút v roku 2020 publikoval z vlastnej iniciatívy dve obdobné porovnávací analýzy č. 04/2020 a č. 07/2020. Prvú pod názvom [Opatrenia na boj so sociálno-ekonomickým dopadom pandémie ochorenia COVID-19 vo vybraných štátoch](#) v apríli 2020 a následne v máji [Aktualizácia opatrení na boj so sociálno-ekonomickým dopadom pandémie ochorenia COVID-19 vo vybraných štátoch](#). Avšak, keďže pandémia koronavírusu pokračuje aj v roku 2021, štáty v snahe pomôcť svojim obyvateľom, či spoločnostiam predlžujú účinnosť už prijatých opatrení. Často sa ich snažia aj upraviť tak, aby mali čo najväčší dosah a boli využiteľné pre pandémiou najviac zasiahnuté skupiny obyvateľstva.

Materiál preto predstavuje prijaté opatrenia podľa oblastí, ktorých sa dotýkajú. Začína opatreniami zameranými na ochranu zamestnanosti, podnikov a pracovných miest, či podporu samostatne zárobkovo činných osôb (SZČO). Pokračuje opatreniami prijatými jednotlivými krajinami v daňovej oblasti, ďalej uvádza nastavenie nároku na ošetrovné a nemocenské, či možnosť požiadať o odklad splácania úverov. V neposlednom rade poukazuje aj na príklady dobrej praxe pokiaľ ide o opatrenia, ktoré sa nedajú zaradiť do uvedených tematických okruhov, no sú taktiež určené na zmiernenie sociálno-ekonomických dopadov pandémie COVID-19. Prehľad opatrení, ktoré jednotlivé štáty EÚ prijímajú pravidelne aktualizuje aj Európska komisia a v anglickom jazyku je dostupný [tu](#). Rovnako tieto opatrenia až v 197 ekonomikách sleduje aj Medzinárodný menový fond (viac [tu](#)) a v 188 krajinách a teritóriách aj Medzinárodná organizácia práce (viac [tu](#)).

1.1 Zamestnanosť (ochrana podnikov a pracovných miest, podpora pre SZČO)

V **Bulharsku** môžu zamestnanci, ktorých práca bola pozastavená na základe nariadenia vlády počas stavu núdze alebo mimoriadnej epidemickej situácie požiadať o *finančnú podporu na 60 dní čerpania neplateného voľna*. Podpora predstavuje 24 BGN (približne 12 EUR) za každý deň čerpania neplateného voľna pre zamestnancov na plný úväzok.¹

V roku 2020 bulharská vláda podporovala taktiež spoločnosti zasiahnuté pandemiou COVID-19 tým, že pokrývala 60 % miezd zamestnancov a príspevkom na sociálne zabezpečenie (schéma 60 - 40). Na toto opatrenie bola pridelená 1 miliarda BGN (500 miliónov EUR). Vláda zvažuje ďalšie rozšírenie *programu 60 - 40* v roku 2021. Odhadovaný vplyv na rozpočet je 300 miliónov BGN (150 miliónov EUR) v roku 2021.² Táto pomoc sa vypláca mesačne po schválení príslušnými bulharskými orgánmi. *Štátna pomoc sa mala pôvodne poskytovať do 31. júla 2020. Jej predĺženie však schválila Európska komisia a v súčasnosti je možné pomoc poskytovať najviac na obdobie 9 mesiacov.*³

Ešte počas prvej vlny pandémie bol v **Českej republike** schválený program ochrany zamestnanosti *Antivirus*, ktorý má pomôcť firmám ochrániť pracovné miesta. Štát prostredníctvom úradov práce kompenzuje firmám finančné prostriedky vyplatené zamestnancom. Toto opatrenie má pomôcť zamestnávateľom lepšie zvládnuť súčasnú situáciu a nesiahť na prepúšťanie zamestnancov. V priebehu nasledujúcich mesiacov roka 2020 vláda schvaľovala nové a predlžovala už plané režimy tohto programu. Dňa 21. decembra 2020 vláda schválila ďalšie predĺženie doby oprávnenosti výdavkov programu Antivirus (režim A, režim B, Režim A Plus) do 28. februára 2021. Výška kompenzácie zamestnávateľom je odvodená od priemernej superhrubej mzdy, vrátane povinných odvodov. Zamestnávatelia budú môcť požiadať úrad práce o príspevok v dvoch režimoch:

¹ DIMITAR KAIRAKOV. CEE legislation tracker: Bulgaria.[online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/cee-legislation-tracker-bulgaria/>>.

² EUROPEAN COMMISSION, DIRECTORATE GENERAL ECONOMIC AND FINANCIAL AFFAIRS. Policy measures taken against the spread and impact of the coronavirus – 12 February 2021. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/coronavirus_policy_measures_12_february_2021.pdf>.

³ DIMITAR KAIRAKOV. CEE legislation tracker: Bulgaria.[online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/cee-legislation-tracker-bulgaria/>>.

Režim A

V režime A môžu zamestnávateľia získať príspevok na vzniknuté výdavky, pričom uznateľným výdavkom je náhrada mzdy vyplatená zamestnancovi z dôvodu prekážky v práci. Touto prekážkou môže byť karanténa alebo uzavretie prevádzky nariadením vlády. V prípade karantény poberá zamestnanec náhradu mzdy 60 % priemerného redukovaného zárobku; v prípade uzavretia prevádzky nariadením vlády poberá zamestnanec náhradu mzdy vo výške 100 % priemerného zárobku.⁴

Režim B

V prípade režimu B prekážky v práci na strane zamestnávateľa predstavuje: a) nariadenie karantény, či starostlivosť o dieťa pri významnej časti zamestnancov (30 % a viac) - zamestnanec poberá náhradu mzdy 100 % priemerného zárobku; b) obmedzenie dostupnosti vstupov (surovín, výrobkov, služieb) potrebných na činnosť - zamestnanec poberá náhradu mzdy 80 % priemerného zárobku; c) obmedzenie dopytu po službách, výrobkoch a iných produktoch firmy - zamestnanec poberá náhradu mzdy 60 % priemerného zárobku.

Režim Antivirus Plus (Režim A Plus)

Týka sa iba zamestnávateľov, ktorých prevádzka bola nútene uzavretá (či významne obmedzená) krízovými opatreniami vlády alebo mimoriadnymi opatreniami ministerstva zdravotníctva, alebo orgánov ochrany verejného zdravia. Netýka sa nariadených karantén/izolácií, v týchto prípadoch naďalej platí režim A. Príspevok v tomto režime predstavuje 100 % vyplatenej náhrady mzdy + odvody, maximálne však 50 000 CZK (približne 1 900 EUR) za mesiac na zamestnanca. Je určený na náklady vzniknuté za vyplatenie náhrady mzdy za prekážky v práci vzniknuté po 1. októbri 2020 (vrátane).⁵

Pre **samostatne zárobkové činné osoby (SZČO), malé s.r.o. a dohodárov** je určený tzv. **Kompenzačný bonus 2021**. Jeho schvaľovanie bolo úspešne ukončené a legislatívny proces je možné nájsť na [stránkach Poslaneckej snemovne Parlamentu ČR](#). Zákon bol vyhlásený 26. februára 2021 v Zbierke zákonov pod číslom 95/2021 Sb. Nový kompenzačný bonus bude platiť spätne od 1. februára 2021. SZČO budú môcť čerpať bonus vo výške 1 000 CZK (približne

⁴ MPSV. Antivirus - podpora zamestnanosti.[online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.mpsv.cz/web/cz/antivirus>>.

⁵ Tamtiež.

38 EUR) za deň. Pre malé s.r.o. a dohodárov zostáva výška bonusu na 500 CZK (približne 19 EUR) za deň.⁶

Účinnosť týchto opatrení sa môže v prípade potreby aj predĺžiť.⁷

Estónska vláda 30. decembra 2020 schválila krízové opatrenia v celkovej hodnote viac ako 30 miliónov EUR na rok 2021 so zameraním na dva regióny (Harjumaa a Ida-Virumaa)⁸, ktoré boli najviac postihnuté protipandemickými opatreniami od novembra 2020. Opatrenia sú zamerané na cestovný ruch, pracovníkov v oblasti hotelierstva, stravovania, ale aj kultúry,

športu a vzdelávania.

Najväčším podporným nástrojom je pomoc obyvateľom krajov Harju a Ida-Viru, ktorú dostávajú prostredníctvom svojich zamestnávateľov. Viac ako 16 miliónov EUR bude zaslaných prostredníctvom Fondu poistenia v nezamestnanosti v týchto dvoch župách.

Podľa plánu dostane zamestnávateľ finančnú náhradu za tých pracovníkov, ktorých pracoviská boli k 22. decembru špecifikované v okresoch Harju alebo Ida-Viru. Mzdové náklady sa uhrádzajú na základe mzdových nákladov, ktoré zamestnávateľ vynaložil na zamestnancov v novembri. Náhrada sa prevedie na účet zamestnávateľa. Spoločnosti, ktoré dostávajú kompenzáciu, nie sú oprávnené prepúšťať pracovníkov jeden mesiaca od prijatia kompenzácie. Kompenzácia mzdových nákladov sa poskytuje podnikom v oblasti ubytovania a stravovania, športových zariadení, záujmového vzdelávania, ďalšieho vzdelávania a kultúry. Kompenzácie sa budú vyplácať iba tým firmám, ktoré nemajú dlh voči štátu, alebo majú schválený splátkový kalendár k 22. decembru 2020. Pomoc sa vypláca podnikateľom jednorazovo a bolo možné o ňu požiadať v priebehu februára 2021 prostredníctvom elektronického fondu poistenia v nezamestnanosti.

⁶ MFSR. Nový kompenzační bonus (2021) - nejčastější otázky a odpovědi. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/komunikace-s-verejnosti/casto-kladene-otazky/novy-kompenzacni-bonus-2021-40923>>.

⁷ EUROPEAN COMMISSION, DIRECTORATE GENERAL ECONOMIC AND FINANCIAL AFFAIRS. Policy measures taken against the spread and impact of the coronavirus – 12 February 2021. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/coronavirus_policy_measures_12_february_2021.pdf>.

⁸ KRIIS. Правительство утвердило меры компенсации ущерба от второй волны COVID-19. [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné na: <<https://www.kriis.ee/ru/novosti/pravitelstvo-utverdilo-mery-kompensacii-ushcherba-ot-vtoroy-volny-covid-19>>.

Na podporu individuálnych podnikateľov v župe Harju a Ida-Viru, ktorých hospodárske aktivity boli vážne narušené vládnymi obmedzeniami bude z vládnej rezervy pridelených 813 512 EUR⁹.

Prostredníctvom Nadácie Enterprise Estonia (EAS) získa odvetvie cestovného ruchu podporu vo výške približne 10 miliónov EUR. Krízová pomoc odvetviu cestovného ruchu bude smerovať do hotelového sektoru, stravovacích zariadení pôsobiach v starom meste Tallinnu, obchodov s remeselnými výrobkami a suvenírmi a cestovných agentúr a cestovných organizátorov. Maximálna výška podpory pre jednu spoločnosť bude v závislosti od oblasti, v ktorej spoločnosť pôsobí, od objemu klesajúceho obrátu a / alebo mzdových nákladov. Enterprise Estonia otvorí tento podporný nástroj v prvom štvrtroku 2021.

Fínska vláda 19. novembra 2020 predložila návrh na zmenu a doplnenie rozpočtu na rok 2021 tak, aby zahŕňal, okrem iného, 56 miliónov EUR na zabezpečenie v nezamestnanosti¹⁰ a taktiež sa rozhodla podporiť spoločnosti viacerými kanálmi, ktoré zahŕňajú financovanie rozvoja podnikania spoločnosťou Finnvera¹¹, regionálnymi centrami pre ekonomický rozvoj, dopravu a životné prostredie (centrá ELY) a financovanie priemyselných investícií. Podpora pre živnostníkov je navyše k dispozícii od obcí.¹²

Podpora pre podniky sa realizuje cez granty poskytované Business Finland (organizácia na podporu rastu spoločností). Tieto granty sú určené pre malé a stredné podniky. Ďalej sa pomoc realizuje prostredníctvom centier ELY, podporuje sa solventnosť samostatných podnikateľov, podnikateľov v oblasti stravovania, podnikov v poľnohospodárstve a hospodárstve s prírodnými zdrojmi. Navýšenie kompenzácie strát

⁹ KRIIS. Правительство утвердило меры компенсации ущерба от второй волны COVID-19. [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné na: <<https://www.kriis.ee/ru/novosti/pravительство-utverdilo-mery-kompensacii-ushcherba-ot-vtoroy-volny-covid-19>>.

¹⁰ IMF. Policy responses to COVID-19. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19#F>>.

¹¹ Finnvera je špecializovaná finančná spoločnosť vlastnená fínskym štátom a je to oficiálna fínska agentúra pre vývozné úvery. Spoločnosť Finnvera poskytuje záruky proti politickým alebo obchodným rizikám spojeným s financovaním vývozu. Spoločnosť Finnvera posilňuje operačný potenciál a konkurencieschopnosť fínskych podnikov poskytovaním pôžičiek, domácich záruk, záruk na vývozné úvery a ďalších služieb spojených s financovaním vývozu.

¹² THE HEALTH SYSTEM RESPONSE MONITOR (HSRM). Finland: Measures in other sectors.[online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.covid19healthsystem.org/searchandcompare.aspx>>.

spoločností prostredníctvom spoločnosti Finnvera sa odhaduje na 0,4 miliardy EUR v roku 2021 a 0,2 miliardy EUR v roku 2022.¹³

Maďarsko na zmiernenie dopadov pandémie COVID-19 a na podporu zamestnávateľov zaviedlo *dočasné dotácie na mzdy zamestnancov*. Na základe spoločnej žiadosti zamestnávateľa a zamestnanca sa dotácia vypláca priamo zamestnancovi každý mesiac po dobu 3 mesiacov.

Od novembra 2020 do 31. januára 2021 vláda zaviedla dotáciu na mzdy vo výške 50 percent z hrubej mzdy pre reštaurácie, zariadenia voľného času a ubytovne. Parlament predložil zvýšenie plátov pre lekárov, čo znamená, že priemerné platy sa v priebehu nasledujúcich 3 rokov zhruba zdvojnásobia.¹⁴

V Poľsku sa začal realizovať od apríla 2020 program verejnej podpory, ktorý sa bežne nazýva *Finančný (protikrízový) štít* a je prevádzkovaný Poľským rozvojovým fondom. Finančný štít je zameraný na podporu malých, stredných a veľkých podnikov. Od apríla 2020 bolo postupne prijatých viac programov s týmto názvom, ktoré boli reakciou na aktuálnu situáciu. Finančný štít je predĺžený a platí aj v roku 2021. Až 70 percent poskytnutých financií môže byť nenávratných, za predpokladu splnenia podmienok týkajúcich sa udržania zamestnanosti, pokračovania v podnikateľskej činnosti a úrovne predaja. V roku 2021 je aktivovaný *Protikrízový štít 2.0*¹⁵. Nové pôžičky a dotácie sú v rámci neho k dispozícii od 15. januára 2021:

MALÉ SPOLOČNOSTI

- 1-9 zamestnancov,
- ročný obrát až 2 000 000 PLN (približne 442 693 EUR),
- dotácie od 18 000 PLN (približne 4 000 EUR) do 32 000 PLN (približne 7 000 EUR) na zamestnanca, max. 324 000 PLN za spoločnosť (približne 71 000 EUR),

¹³ EUROPEAN COMMISSION, DIRECTORATE GENERAL ECONOMIC AND FINANCIAL AFFAIRS. Policy measures taken against the spread and impact of the coronavirus – 12 February 2021. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/coronavirus_policy_measures_12_february_2021.pdf>.

¹⁴ EUROPEAN COMMISSION, DIRECTORATE GENERAL ECONOMIC AND FINANCIAL AFFAIRS. Policy measures taken against the spread and impact of the coronavirus – 12 February 2021. [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/coronavirus_policy_measures_12_february_2021.pdf>.

¹⁵ PAULA KOCZARA, IZABELA KOWALCZUK-PAKULA. COVID-19: Guidance for employers in Poland. [online]. [cit. 2021-02-15] Dostupné na: <<https://www.twobirds.com/en/news/articles/2020/poland/covid-19-guidance-for-employers-in-poland>>.

- ak budú všetky pracoviská fungovať najmenej nasledujúcich 12 mesiacov, peniaze nebudú musieť vracať.

STREDNÉ SPOLOČNOSTI

- 10 - 249 zamestnancov,
- ročný obrat do 50 000 000 PLN (približne 11 067 000 EUR) alebo celková súvaha nižšia ako 43 000 000 PLN (približne 9 518 000 EUR),
- dotácie do výšky 3 500 000 PLN (približne 771 750 EUR) na spoločnosť,
- pre spoločnosti, ktoré zaznamenali pokles obratu najmenej o 30 % kvôli COVID-19,
- nenávratné finančné prostriedky, ak sa činnosť ďalej vykonáva a dotácia sa vyrovná na základe financovania 70 % hrubej straty v porovnaní s rokom 2019,
- možnosť vyplatiť 100 % dotácií prijatých z prvého protikrízového štítu.

VEĽKÉ SPOLOČNOSTI

- Viac ako 249 zamestnancov,
- ročný obrat viac ako 50 000 000 PLN (približne 11 067 000 EUR),
- bežné pôžičky (z prvého protikrízového štítu) sú predĺžené zo 4 na 6 rokov,
- predĺženie lehôt na predkladanie žiadostí o súčasné pôžičky do 31. marca 2021,
- nové zvýhodnené pôžičky od januára 2021.

Pôžičky mikropodnikom / živnostníkom a mimovládny organizáciám sa poskytujú do výšky 5 000 PLN (približne 1 100 EUR). Pôžičky sa môžu zmeniť na granty, ak spoločnosť pokračuje v činnosti 3 mesiace po zaplatení pôžičky.

Dňa 15. decembra 2020 bol uverejnený šiesty zo série takzvaných protikrízových štítov¹⁶. Nové nariadenia sú zamerané na približne 40 sektorov vrátane maloobchodu, potravín a služieb, dopravy a kultúry. Podniky, ktorých hlavná činnosť spadá pod konkrétny kód poľskej klasifikácie činností, môžu využiť nasledujúce opatrenia:

- dotáciu na odmeňovanie každého zamestnanca za tri mesiace,
- oslobodenie od platenia príspevkov na sociálne zabezpečenie,
- dotáciu pre mikropodniky a malé podniky na pokrytie ich prevádzkových nákladov,
- jednorazový príspevok pri pozastavení činnosti.

¹⁶ KALECKA EMILIA. New aid solutions in relation to COVID-19 – Shield 6.0. [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na: <<https://blogs.dlapiper.com/employmentpoland/2020/12/18/new-aid-solutions-in-relation-to-covid-19-shield-6-0/>>.

V Rakúsku je finančná pomoc poskytovaná prostredníctvom *Fondu pomoci Corona*. Tento nástroj na jednej strane poskytuje štátne zaručené pôžičky a na druhej strane granty na kompenzáciu určitých fixných nákladov pre podniky a priemyselné odvetvia, ktoré boli krízou ťažko zasiahnuté v súlade s dočasným rámcom štátnej pomoci. Systém kompenzácií pokrýva až 75 % fixných nákladov. Krytý podiel závisí od strát výnosov v porovnaní s minulými rokmi. Schéma spočiatku trvala 3 mesiace, no predĺži sa o 6 mesiacov a nárok na ňu začne už pri 20 % strate obratu namiesto pôvodných 40 %. V záujme zabezpečenia likvidity štát ručí za konkrétne pôžičky až do výšky 100 %.¹⁷

Rakúska vláda predĺžila aj *schému skráteného pracovného času* ako nástroj na boj proti dopadom pandémie (do 31. marca 2021). Pracovný čas je možné znížiť v priemere až o 90 %. Počas čiastkových období sa môže pracovný čas dokonca znížiť o 100 %. Rakúska vláda nahradí zamestnávateľom 80 % až 90 % posledného čistého príjmu zamestnanca, v závislosti od posledného hrubého príjmu, a to až do výšky 5 370 EUR (uční dostanú náhradnú sadzbu 100 %). Rovnako sú hradené príspevky na sociálne zabezpečenie (SSC) zo strany zamestnávateľa.¹⁸

Zamestnanci považovaní za vysoko rizikové skupiny, pokiaľ ide o ochorenie COVID-19, majú nárok na *oslobodenie od povinnosti vykonávať prácu s pokračujúcou výplatoú*. Vysoko rizikovní zamestnanci sú individuálne informovaní rakúskou inštitúciou verejného zdravotného poistenia. V takom prípade a po individuálnom posúdení rizika môže lekár zamestnancovi vydať osvedčenie, že patrí do tejto skupiny. V individuálnych prípadoch môžu lekári vydať zamestnancovi príslušné osvedčenie aj bez predbežnej informácie od inštitútu verejného zdravotného poistenia, ak je splnené kritérium, že ide o vysoko rizikového zamestnanca.¹⁹

¹⁷ EUROPEAN COMMISSION, DIRECTORATE GENERAL ECONOMIC AND FINANCIAL AFFAIRS. Policy measures taken against the spread and impact of the coronavirus – 12 February 2021. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/coronavirus_policy_measures_12_february_2021.pdf>.

¹⁸ Tamtiež

¹⁹ CHRISTOPH HAID. CEE legislation tracker: Austria. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/cee-legislation-tracker-austria/>>.

V Rumunsku koncom decembra 2020 vláda oznámila pokračovanie niektorých predtým prijatých podporných opatrení až do júna 2021 .

V roku 2020 boli prijaté nižšie uvedené podporné opatrenia. Úhrada 75 % platu zamestnancov vyslaných do technickej nezamestnanosti spoločnosťami, ktorých činnosť bola prerušená úplne alebo čiastočne, alebo je znížená v dôsledku pandémie COVID-19. Poskytovaná počas doby trvania núdzového stavu, na základe čestného vyhlásenia zamestnávateľa.²⁰

Podpora zamestnávateľom, ktorí medzi 1. júnom 2020 a 31. decembrom 2020 zamestnávajú na plný úväzok a na dobu neurčitú ľudí vo veku nad 50 rokov, ktorých zamestnanie sa skončilo z dôvodu, ktorý nezapríčinili, počas obdobia núdzového stavu. Podpora sa poskytuje aj pri zmluvách na plný úväzok mladých ľudí vo veku od 16 do 29 rokov, ktorí sú v evidencii krajských pracovných agentúr evidovaní ako nezamestnaní, do 31. decembra 2020. Za každú osobu zamestnanú vo vyššie uvedených kategóriách dostane zamestnávateľ 50 % platu zamestnanca počas 12 mesiacov, najviac však 2 500 RON (približne 500 EUR) mesačne.

Počas obdobia skrátenia pracovného času dostanú zamestnanci, ktorých sa týka toto opatrenie, náhradu vo výške 75 % z rozdielu medzi hrubým základným platom ustanoveným v individuálnej pracovnej zmluve a hrubým základným platom zodpovedajúcim skutočne odpracovaným hodinám ako výsledok skrátenia pracovnej doby. Táto náhrada je doplnkom k mzdovým nárokom vypočítaným za skutočne odpracovaný čas.

Osobám, ktoré príležitostne vykonávajú nekvalifikovanú činnosť (nádenníci), bude zo štátneho rozpočtu poskytnutá suma predstavujúca 35 % z odmeny splatnej za pracovný deň po dobu 3 mesiacov.

Zamestnávateľom sa poskytuje jednorazová finančná podpora vo výške 2 500 RON (približne 500 EUR) na každého pracovníka pracujúceho na diaľku ako podpora na nákup technologického tovaru a služieb potrebných na výkon ich činnosti. Táto suma sa poskytuje zamestnávateľom za každého zamestnanca, ktorý pracoval na diaľku počas stavu núdze najmenej 15 pracovných dní.

²⁰ KPMG. Romania Government and institution measures in response to COVID-19. [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na: <<https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2020/04/romania-government-and-institution-measures-in-response-to-covid.html>>.

Štátni zamestnanci zamestnaní na riaditeľstvách verejného zdravotníctva a v inštitúciách, ktoré sa zúčastňujú misií zameraných na prevenciu a boj proti šíreniu ochorenia COVID-19, majú od augusta 2020 zvýšený základný plat počas stavu pohotovosti o 30 %.²¹ Výnimkou sú výkonný riaditeľ a zástupcovia výkonného riaditeľa riaditeľstva verejného zdravotníctva, ktorým sa zvýši plat o 40 %.

Švédsko vláda na zmiernenie ekonomických dopadov pandémie COVID-19 predložila do parlamentu niekoľko jarných a jesenných opravných rozpočtov, pričom tieto rozpočty obsahovali širokú škálu opatrení zameraných nie len na ochranu zdravia a života, ale aj na sociálno-ekonomickú situáciu ľudí a tiež na všetky odvetvia hospodárstva.

Bol zavedený *príspevok na krátkodobú prácu*, ktorý umožňuje zamestnávateľovi skrátiť pracovný čas zamestnancov a dostať finančnú podporu od ústrednej vlády ako náhradu značnej časti nákladov na udržanie zamestnanca. Vládou financovaný skrátený pracovný čas mal účinnosť od 16. marca do 31. decembra 2020, avšak je možné predĺženie tohto opatrenia.

Zaviedla sa aj možnosť *krátkodobého prepúšťania*, čo znamená, že platové náklady zamestnávateľov sa môžu znížiť o polovicu, zatiaľ čo pracovník dostane najmenej 90 percent platu. Tri štvrtiny nákladov bude hradiť štát. Krátkodobé prepúšťanie musia odsúhlasiť sociálni partneri (alebo 70 percent zamestnancov).

Taktiež sa predĺžila *maximálna doba podpory* na začatie podnikania zo šiestich na dvanásť mesiacov a úľava v pravidlách poistenia v nezamestnanosti pre podnikateľov (táto sa bude uplatňovať aj v roku 2021).²²

²¹ EUROFOUND. Temporary substantial salary increases for public health staff in the pandemic conditions, case RO-2020-33/1393 (measures in Romania), COVID-19 EU PolicyWatch. online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na: <https://static.eurofound.europa.eu/covid19db/cases/RO-2020-33_1393.html>.

²² THE HEALTH SYSTEM RESPONSE MONITOR (HSRM). Sweden: Measures in other sectors.[online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.covid19healthsystem.org/searchandcompare.aspx>>.

Od 1.1.2021 vstúpil do platnosti v **Taliansku** zákon o rozpočte na rok 2021 a na obdobie 2021 - 2023, ktorý stanovil množstvo nových ustanovení týkajúcich sa zamestnanosti, z ktorých sa niektoré týkali aj pandémie COVID-19²³.

Zamestnávateľia, ktorí pozastavia alebo obmedzia svoju podnikateľskú činnosť z dôvodu COVID, môžu požiadať na ďalších 12 týždňov o platovú podporu. Výnimka z platenia príspevkov na sociálne zabezpečenie poskytovaná zamestnávateľom, ktorí nevyužívajú systém podpory plátov, sa predlžuje o ďalších maximálne 8 týždňov, ktoré sa majú využiť do 31. marca 2021.

Jednotlivé a hromadné výpovede z obchodných dôvodov sú zakázané do 31. marca 2021. Zákaz sa týka všetkých zamestnávateľov. Výpovede sú naďalej umožnené v nasledujúcich prípadoch:

- ukončenie obchodnej činnosti;
- po uzavretí obchodnej kolektívnej zmluvy s odbormi zameranej na stimuláciu ukončenia pracovného pomeru pre zamestnancov, ktorí dobrovoľne súhlasia s opustením pracovného pomeru;
- bankrot bez dočasného pokračovania v činnosti.

Do 31. marca 2021 je možné predĺžiť pracovné zmluvy na dobu určitú bez uvedenia dôvodov súvisiacich s podnikaním najdlhšie na dobu 12 mesiacov. V každom prípade sa musí vždy dodržať maximálna dĺžka trvania pracovného pomeru 24 mesiacov.

V období rokov 2021 - 2023 majú zamestnávateľia, ktorí prijímajú ľudí do 36 rokov a spĺňajú určité požiadavky nárok na 100 % zníženie odvodov na sociálne zabezpečenie, a to v rozmedzí 6 000 EUR ročne. Príspevky na INAIL (t. j. verejné poistenie proti pracovným úrazom) sú stále splatné. Táto výnimka platí:

- po dobu 3 rokov v celom Taliansku;
- na 4 roky v prípade prijatia do zamestnania v určitých ekonomicky neprosperujúcich regiónoch.

Na roky 2021 a 2022 majú zamestnávateľia, ktorí zamestnávajú ženy a spĺňajú určité požiadavky, nárok na 100 % zníženie sociálneho zabezpečenia v rozmedzí 6 000 EUR ročne. V prípade narodenia alebo adopcie dieťaťa sa povinná otcovská dovolenka zvýšila na desať dní

²³MASSIMILIANO BIOLCHINI, UBERTO PERCIVALLE, ANTONIO LUIGI VICOLI. The Italian Budget Law has entered into force – new employment related provisions. [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na: <<https://globalcompliancenews.com/italy-covid-19-the-italian-budget-law-has-entered-into-force-new-employment-related-provisions-07012021/>>.

(predtým to bolo sedem dní). Rozšírilo sa množstvo existujúcich možností, ktoré umožňujú určitým kategóriám zamestnancov prístup k predčasnému dôchodku.

1.2 Daňová oblasť

Zatiaľ jediné známe opatrenie týkajúce sa daňovej oblasti s účinnosťou aj v roku 2021 prijaté v **Bulharsku** predstavuje *zníženie dane z pridanej hodnoty (DPH)* pre reštaurácie a zábavné zariadenia v sektore cestovného ruchu. DPH sa od leta 2020 až do konca roka 2021 znížila na 9 %.²⁴

Rovnako v **Českej republike** bola *znížená sadzba DPH* na šport, ubytovanie a kultúrne aktivity od 1. júla 2020 a zatiaľ stále trvá. Znížila sa z 15 % na 10 %. V platnosti v roku 2021 ostane aj *inštitút spätného odpočtu daňovej straty* pri dani z príjmu fyzických aj právnických osôb. Daňovú stratu tak bude možné spätne odpočítať v daňovom priznaní za rok 2020.²⁵

Estónske orgány zaviedli niekoľko opatrení na zmiernenie dopadu COVID-19 v daňovej oblasti²⁶:

- spotrebná daň z niektorých druhov palív znížená 01.05.2020 - 30.04.2022;
- štát pozastavil svoje platby do povinne financovaného dôchodkového systému na obdobie od 01.07.2020 do 30.08.2021; osoby, ktoré sa zúčastňujú na systéme, sa môžu rozhodnúť pozastaviť svoje platby do tohto systému taktiež od 01.12.2020 do 30.08.2021;
- úroková sadzba na daňovom nedoplatku bola znížená o 50 % (t. j. z 0,06 % na 0,03 % za deň) do 31.12.2021;
- daňovníci, ktorí žiadajú o zaplatenie daňového nedoplatku v splátkach 01.05.2020 - 31.12.2021, môžu požiadať o zníženie daňového úroku o 100 % (predtým: max. o 50 %).

²⁴ EUROPEAN COMMISSION, DIRECTORATE GENERAL ECONOMIC AND FINANCIAL AFFAIRS. Policy measures taken against the spread and impact of the coronavirus – 12 February 2021. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/coronavirus_policy_measures_12_february_2021.pdf>.

²⁵ Tamtiež.

²⁶ KPMG. Estonia: Tax developments in response to COVID-19.[online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na: <<https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2020/04/estonia-tax-developments-in-response-to-covid-19.html>>.

Fínsko bude v rokoch 2021 a 2022 posudzovať *dopady oneskorení daňových výnosov*. Taktiež by mal byť znovu zriadený *kompensačný fond* na obdobie 2022 – 2025.²⁷

Maďarská vláda zaviedla v súvislosti s následkami COVID 19 pre rok 2021 viacero daňových opatrení:

- zníženie dane z miestneho podnikania pre malé a stredné podniky a živnostníkov s menej ako 250 zamestnancami od 1. januára 2021: sadzba dane bola znížená z 12 % na 11 % s cieľom stimulovať najzraniteľnejšie podniky;
- daň malých podnikov: osobitná daň z hotovostných tokov pre malé podniky - sadzba sa od roku 2021 zníži z 12 % na 11 %, z čoho bude mať prospech asi 50 tisíc spoločností;
- nedodržanie vykazovania údajov o novo pridávaných faktúrach do online fakturačného systému nebude od 4. januára do 31. marca 2021 penalizované;
- rezervu na rozvoj zaregistrovaných spoločností je možné odpočítať od celého rozsahu zisku pred zdanením; predchádzajúci strop je zrušený od januára 2021;
- v súvislosti s online fakturačným systémom sa od 4. januára 2021 musia predkladať aj podrobnosti o faktúrach za transakcie medzi podnikmi a spotrebiteľmi (B2C), ale kvôli kríze COVID-19 daňový úrad spoločnosti nebude penalizovať do 31. januára;
- sektory, ktoré boli vážne zasiahnuté druhou vlnou pandémie, sú takisto oslobodené od platenia dane zo sociálneho zabezpečenia a príspevkov na odbornú prípravu za mesiac január 2021;
- sadzba DPH na jedlo a nápoje so sebou bola do konca januára znížená na 5 %;
- sadzba DPH na nové byty sa od 1. januára 2021 zníži na 5 % s cieľom podporiť investície a podporiť nákup domov (v rámci dotačného programu pre rodinné bývanie od januára 2021).²⁸

²⁷ EUROPEAN COMMISSION, DIRECTORATE GENERAL ECONOMIC AND FINANCIAL AFFAIRS. Policy measures taken against the spread and impact of the coronavirus – 12 February 2021. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/coronavirus_policy_measures_12_february_2021.pdf>.

²⁸ EUROPEAN COMMISSION, DIRECTORATE GENERAL ECONOMIC AND FINANCIAL AFFAIRS. Policy measures taken against the spread and impact of the coronavirus – 12 February 2021. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/coronavirus_policy_measures_12_february_2021.pdf>.

Poľská vláda prijala opatrenia v oblasti daní tak pre fyzické ako aj právnické osoby. Každý príjemca časti zaplatenej dane môže tiež použiť časť zaplatenej dane na zmiernenie negatívnych dôsledkov pandémie (novela predĺžila lehotu na použitie časti zaplatenej dane príjemcami do konca roku 2021). Pri daňovom vyrovnaní 2021 (daňové priznania za rok 2019 je možné opraviť tak, aby sa straty z roku 2020 mohli odpočítať od príjmu z roku 2019).

Ďalšie opatrenia:

- možnosť zmeniť a doplniť výkazy daní z príjmov právnických osôb z roku 2019 znížením príjmu z roku 2019 o stratu vygenerovanú v roku 2020;
- zahrnutie do daňovo uznaných nákladov výdavky spojené so zrušením cesty;
- posunutie dátumu nadobudnutia účinnosti nových daňových povinností (napríklad pokiaľ ide o novú požiadavku na štandardný audítorský spis alebo zavedenie novej matice DPH);
- dočasné posunutie platobných termínov DPH;
- odklady, výplaty alebo etapové platby príspevkov na sociálne zabezpečenie;
- odloženie uplatňovania dane z maloobchodu na rok 2021.²⁹

Pokiaľ ide o **Rakúsko**, napr. v roku 2020 bolo napríklad možné požiadať o odloženie platenia dane, alebo jej splácanie v splátkach, či o odpustenie úrokov z omeškania.³⁰

Rumunské ministerstvo financií 16. októbra 2020 vydalo návrh, ktorým sa zamestnávateľom priznáva odpočet výdavkov vzniknutých pri testovaní ich zamestnancov podľa COVID-19, spolu s oslobodením týchto súm od dane z príjmu a príspevkov na sociálne zabezpečenie. Tento stimul bude k dispozícii počas stavu núdze alebo stavu pohotovosti kvôli pandémie COVID-19.

Dňa 26. októbra 2020 prijala Rumunsko nový harmonogram splácania daní na obdobie najviac

²⁹ KPMG. Global Mobility COVID-19 Global Tracker. [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na: <<https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/05/Interactive-GMS-Covid-Tracker.pdf>>.

³⁰ KRISZTINA CSILLAG, PETRA ĎURINOVÁ, ANNA KOVÁČIKOVÁ. Opatrenia na boj so sociálnoekonomickým dopadom pandémie ochorenia COVID-19 vo vybraných štátoch. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=479665>>.

12 mesiacov. Všetky konania o zabavení majetku súvisiace s daňami, ktoré zahŕňajú zabavenie, sú zo zákona pozastavené.³¹

V novembri 2020 **švédska vláda** navrhla rozšírenie opatrení prijatých na podporu pracovných miest a spoločností vrátane **odkladu splátok daní** (predĺženie až o 1 rok). Ústredná vláda prevzala zodpovednosť aj za mimoriadne náklady obcí a regiónov spojené s COVID-19 a miestny vládny sektor tiež dostal všeobecné prostriedky na **vyrovnanie klesajúcich daňových výnosov**.³²

Talianska vláda³³ zaviedla niekoľko hospodárskych opatrení v súvislosti s následkami COVID-19 pre rok 2021, medzi nimi aj pozastavenie určitých daní a / alebo odklad platieb - napr. **zrušenie „ochranných doložiek“** týkajúcich sa DPH a spotrebnej dane. Od 1. januára 2021 sa definitívne zrušili takzvané „ochranné doložky“, ktoré by inak automaticky zvýšili sadzby DPH a spotrebné dane z niektorých palivových výrobkov.

Zostatok IRAP (regionálna daň z príjmu) z roku 2019³⁴ a prvá splátka zálohy na rok 2020 IRAP sú zrušené: spoločnosti s obratom nižším ako 250 miliónov EUR, samostatne zárobkovo činné osoby so zodpovedajúcou výškou odmeny a neobchodné subjekty už nie sú povinní platiť IRAP za rok 2019, ani prvú splátku zálohovej platby IRAP splatnej do roku 2020 (rovná sa 40 %). Výška tejto platby bude napriek tomu vylúčená z výpočtu sumy zúčtovania dane splatnej za uvedený daňový rok.

Oslobodenie od dane z nehnuteľností: veľa druhov nehnuteľností je oslobodených od prvej a druhej splátky dane z nehnuteľností na rok 2020, vrátane tých, ktoré sa používajú ako plážové zariadenia, a tých, ktoré patria do kategórie „D2“ katastra nehnuteľností (t. j. hotely a

³¹ KPMG. Global Mobility COVID-19 Global Tracker. [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na: <<https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/05/Interactive-GMS-Covid-Tracker.pdf>>.

³² MARIA KARLSSON- RESEARCH SERVICE OF THE RIKSDAG. The Impact of COVID-19 on women and girls. Podklad poskytnutý na základe emailovej medziparlamentnej komunikácie dňa 22.1.2021.

³³ MEF. The main fiscal measures adopted by the Italian Government. [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na: <<https://www.mef.gov.it/en/covid-19/The-main-fiscal-measures-adopted-by-the-Italian-Government/>>.

³⁴ MASSIMILIANO BIOLCHINI, UBERTO PERCIVALLE, ANTONIO LUIGI VICOLI. The Italian Budget Law has entered into force – new employment related provisions. [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na: <<https://globalcompliancenews.com/italy-covid-19-the-italian-budget-law-has-entered-into-force-new-employment-related-provisions-07012021/>>.

penzióny). Budovy používané ako kiná a divadlá sú tiež oslobodené od dane z majetku na roky 2021 a 2022.

Daňový úver na prispôsobenie pracovného prostredia: bol zavedený ďalší daňový úver na prispôsobenie pracovného prostredia tak, aby bol s v súlade s opatreniami týkajúcimi sa pandémie COVID-19, a to tým, ktorí podnikajú alebo vykonávajú umelecké činnosti alebo pre združenia, nadácie a iné súkromné subjekty. Maximálna výška daňového úveru, ktorú môže každý príjemca využiť sa rovná 60 % celkových výdavkov uvedených v poslednom platne predloženom oznámení, ktoré je v takom prípade potrebné zaslať medzi 20. júlom 2020 a 30. novembrom 2021. Maximálna suma oprávnených výdavkov nesmie presiahnuť 80 000 EUR. Tento daňový dobropis je možné použiť na účely započítania medzi 1. januárom 2021 a 31. decembrom 2021 iba do maximálnej stanovenej výšky (daňový úver na práce na prestavbe v turistickom a kúpeľnom priemysle: 65 % daňový úver bol zavedený na výdavky spojené s prestavbami a zlepšeniami vykonanými spoločnosťami v pohostinstve a kúpeľníctve vrátane prázdninových fariem a kempingov).

Odložené platby príspevkov pre daňovníkov „Isa“ a tých, ktorí patria do „režimu forfettario“ (režim paušálnej dane): pre tých, ktorí v prvom polroku 2020 utrpeli pokles obratu najmenej o 33 % v porovnaní s rovnakým obdobím v roku 2019, bol termín splatnosti jednej alebo druhej splátky ich preddavku na daň z príjmu a regionálnu daň z príjmu odložený do 30. apríla 2021. Pre daňové roky 2020 a 2021 sú právne predpisy o zložených indexoch fiškálnej spoľahlivosti („indici sintetici di affidabilità fiscale“ alebo „ISA“) zmenené a doplnené s cieľom zohľadniť účinky spojené so zdravotnou pohotovosťou kvôli ochoreniu COVID-19.

1.3 Ošetrovné tzv. OČR

V Bulharsku bude štát aj v roku 2021 poskytovať *podporu rodinám s deťmi do 14 rokov*, ktorých rodičia nemôžu pracovať na diaľku z domu a nemajú možnosť využiť platenú dovolenku.

Zamestnávateľ je zároveň povinný umožniť *čerpanie ročného nároku na platenú dovolenku alebo neplateného voľna* na žiadosť matky alebo adoptívnej matky dieťaťa do 12 rokov alebo postihnutého dieťaťa bez ohľadu na jeho vek. Taktiež zamestnancovi, ktorý je osamelým otcom alebo osvojiteľom dieťaťa do 12 rokov alebo postihnutého dieťaťa bez ohľadu na jeho vek.³⁵

³⁵ ILO. Country policy responses: Bulgaria. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.ilo.org/global/topics/coronavirus/regional-country/country-responses/lang--en/index.htm#BG>>.

V Českej republike sa nárok na *ošetrovné z dôvodu obmedzenia prevádzky škôl* posudzuje podľa zákona č. 187/2006 Zb. o nemocenskom poistení v znení neskorších predpisov a podľa zákona č. 438/2020 Zb. o úpravách poskytovania ošetrovného v súvislosti s mimoriadnymi opatreniami pri epidémii. Nárok na ošetrovné vzniká po dobu uzavretia škôl. Počas obdobia prázdnin nevzniká nárok na poskytovanie ošetrovného. Nárok na poskytovanie ošetrovného vzniká pri starostlivosti o dieťa do 10 rokov alebo o dieťa vo veku až do 26 rokov, ktoré je závislé na pomoci inej osoby.³⁶

Počas doby zatvorenia škôl majú nárok na ošetrovné aj SZČO – „*Ošetrovné pre SZČO*“. Umožnenie čerpania tohto nároku aj pre SZČO má zmierniť negatívne sociálno-ekonomické vplyvy ochorenia COVID-19 na samostatne zárobkovo činné osoby, konkrétne dopady spojené s nutnosťou starostlivosti SZČO o deti do 10 rokov alebo osoby závislé na starostlivosti inej osoby podľa zákona o sociálnych službách, ktoré nemôžu navštevovať školu alebo iné zariadenie. Výška dotácie predstavuje 400 CZK na deň (približne 15,4 EUR).³⁷

Estónsky fond zdravotného poistenia³⁸ na základe osvedčenia o dovolenke na opatrovanie vypláca ošetrovné za prvých 14 dní choroby rodičovi, ktorého dieťa je choré a má vek do 12 rokov alebo do 19 rokov, ak ide zdravotne postihnuté dieťa. Respektíve sedem dní ak je chorý iný člen rodiny. Príspevok je 80 % priemernej mzdy osoby, ktorej bolo vydané *osvedčenie o opatrovaní*. Z dávky sa zráža daň z príjmu. Rodič môže požiadať o príspevok na starostlivosť, ak sa stará o tieto osoby, ktoré sú doma v karanténe alebo izolované. Od 24. októbra 2020 je základom pre výplatu ošetrovného vyhlásenie poistenca o potrebe starostlivosti o dieťa alebo člena rodiny v karanténe alebo v domácej izolácii.

³⁶ MPSV. Krizové ošetrovné. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.mpsv.cz/web/cz/osetrovne>>.

³⁷ MPO. „OŠETŘOVNÉ“ PRO OSVČ - Výzva za leden 2021 a 21. a 22. prosince 2020.[online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/osetrovne-pro-osvc---vyzva-i--253750/>>.

³⁸ KRIIS. Frequently Asked Questions. [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na: <<https://www.kriis.ee/en/korduma-kippuvad-kysimused>>.

Fínska vláda ešte v apríli 2020 schválila *podporu pre rodiča*, ktorý sa stará o deti doma, ak kvôli obmedzeniam nenavštevujú predškolské alebo základné vzdelávanie. Výška podpory je rovnaká ako minimálny rodičovský príspevok, teda 28,94 EUR na pracovný deň (723,50 EUR mesačne). Podpora sa vyplácala počas trvania obmedzení, a to od 16. marca. O podporu bolo možné požiadať späť.³⁹

V Poľsku budú mať rodičia a opatrovníci nárok na príspevok na tzv. *ďalšiu starostlivosť* v prípade zatvorenia škôl alebo nemožnosti starostlivosti o dieťa zo strany škôl a škôlok. Príspevok na takúto starostlivosť sa poskytoval do 31. januára 2021. Príspevok na starostlivosť sa všeobecne poskytuje poistenému rodičovi alebo zákonnému zástupcovi dieťaťa do 8 rokov, okrem iného v prípade neočakávaného zatvorenia vzdelávacej inštitúcie (napr. materskej školy), najviac na obdobie 60 dní za kalendárny rok (pre všetky deti). V prípade choroby dieťaťa do 14 rokov je k dispozícii aj príspevok na starostlivosť v rozsahu najviac 60 dní ročne (spolu pre všetky deti). Napríklad, ak je vzdelávacia inštitúcia zatvorená z dôvodu pedagóga infikovaného koronavírusom, sú rodičia alebo zákonní zástupcovia oprávnení požiadať o príspevok na starostlivosť najviac na 60 dní za kalendárny rok.⁴⁰

Ak sú školy alebo škôlky v **Rakúsku** zatvorené z dôvodu úradných opatrení, zamestnávateľ môže svojim zamestnancom poskytnúť tzv. *dobu osobitnej starostlivosti*. Tento nástroj je obmedzený na tých zamestnancov, ktorí nie sú nevyhnutní na pracovisku, nemajú ďalší nárok na absenciu z dôvodu starostlivosti o dieťa, a ktorí sa musia starať o dieťa do 14 rokov. Zamestnávateľ má od rakúskej vlády nárok na náhradu polovice odmeny (predtým 1/3) vyplácanej zamestnancom počas osobitnej starostlivosti.⁴¹ Nárok na osobitnú starostlivosť s pokračujúcim platom nastáva, keď vládne orgány čiastočne alebo úplne zatvoria školy a zariadenia starostlivosti o deti. Okrem vyššie menovaných situácií spojených so starostlivosťou o dieťa

³⁹ THE HEALTH SYSTEM RESPONSE MONITOR (HSRM). Finland: Measures in other sectors.[online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.covid19healthsystem.org/searchandcompare.aspx>>.

⁴⁰ GOV.PL. Questions and answers. [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na: <<https://www.gov.pl/web/coronavirus/questions-and-answers>>.

⁴¹ CHRISTOPH HAID. CEE legislation tracker: Austria. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/cee-legislation-tracker-austria/>>.

zákon myslí aj na nariadenú karanténu dieťaťa, ktorú ukladá vládny orgán podľa rakúskeho zákona o epidémiách. Nárok na osobitnú starostlivosť sa môže uplatniť aj po jednotlivých dňoch, je však obmedzený na celkovo štyri týždne za školský rok.⁴²

Zatiaľ čo **Švédsko** do veľkej miery nechalo základné školy počas celej pandémie otvorené, rodičia mohli a stále môžu využiť existujúcu dávku, ktorá im umožňuje čerpať štátom garantované voľno z práce, ak sú ich deti choré (s vírusom alebo iným ochorením) a bol zavedený *aj benefit pre rodičov*, ktorí sú nútení vziať si pracovné voľno a starať sa o deti, nakoľko niektoré školy môžu byť lokálne zatvorené v dôsledku miestneho prepuknutia choroby COVID-19.⁴³

V **Taliansku**⁴⁴ majú pracujúci rodičia s deťmi do 12 rokov možnosť čerpať 15 dní dovolenky, platených vo výške 50 % zo mzdy a rodičia s deťmi nad 12 rokov nemajú túto dovolenku platenú. Prípadne môžu čerpať poukaz v hodnote 600 EUR (1 000 EUR pre zdravotníckych pracovníkov) na opatrenia náhradnej starostlivosti. Táto možnosť je určená pre zamestnancov aj pre samostatne zárobkovo činné osoby.

1.4 Nárok na nemocenské

V **Českej republike** vypláca v roku 2021 *náhradu mzdy za karanténu alebo chorobu* zamestnávateľ za neodpracované pracovné dni počas prvých 14 kalendárnych dní karantény / choroby. Pri karanténe alebo chorobe dlhšej ako 14 kalendárnych dní, má zamestnanec nárok od 15. dňa choroby na *nemocenskú dávku*, ktorú vypláca Správa sociálneho zabezpečenia ČR. Ak je náhrada mzdy za karanténu / chorobu vyplácaná vo výške podľa Zákonníka práce,

⁴² OLIVER WALTHER. Austria: COVID-19: Entitlement To Special Care Leave. [online]. [cit. 2021-02-18].

Dostupné na: <<https://www.mondaq.com/austria/employee-benefits-compensation/1013698/covid-19-entitlement-to-special-care-leave>>.

⁴³ BBC. Covid hand-outs: How other countries pay if you are sick. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.bbc.com/news/world-55773591>>.

⁴⁴ OECD. Supporting people and companies to deal with the COVID-19 virus: Options for an immediate employment and social-policy response. [online]. [cit. 2021-02-14]. Dostupné na: <<https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/supporting-people-and-companies-to-deal-with-the-covid-19-virus-options-for-an-immediate-employment-and-social-policy-response-d33dffe6/>>.

nezdaňuje sa a neplatí sa z nej poisťné na sociálne ani zdravotné poisťenie. Zamestnávateľ môže náhradu mzdy zvýšiť nad zákonom stanovenú sumu.⁴⁵

V **Estónsku**⁴⁶ majú nárok na nemocenské osoby, ktoré boli v kontakte s COVID-19 pozitívnym človekom, tiež aj nakazené osoby. Každý blízky kontakt, ktorý žiada o *nemocenské*, musí o to požiadať svojho praktického lekára. Lekári následne môžu vystaviť potvrdenie o pracovnej neschopnosti ľuďom, ktorí sú zdravotne poisťení prostredníctvom svojho zamestnávateľa.

Lekár rozhodne, či vydá alebo nevydá takéto potvrdenie na základe zdravotného stavu osoby. Na základe nemocenského záznamu potom zamestnávateľ a Fond zdravotného poisťenia vypláca náhradu za práceneschopnosť s cieľom čiastočnej náhrady za stratu na zárobku. S cieľom znížiť šírenie choroby COVID-19, sa v období od 1. januára 2021 do 30. apríla dočasne zmení postup pri vyplácaní nemocenskej dávky. Spoluúčasťou zamestnancov sa pokrýva prvý deň choroby, zamestnávateľ hradí náhradu platu od druhého do piateho dňa a Estónsky fond zdravotného poisťenia vypláca náhradu od šiesteho dňa. Prvý deň práceneschopnosti sa tak nevypláca žiadna náhrada.

Aj vo **Fínsku** kryje *nemocenské z dôvodu infekčnej choroby* stratu príjmu, ak obvodný alebo nemocničný lekár nariadi karanténu alebo izoláciu, ale aj v prípade ak neprítomnosť v práci zabráni šíreniu infekčnej choroby. Ak rodič poskytuje starostlivosť dieťaťu do 16 rokov, ktoré je v karanténe alebo izolácii a nemôže kvôli tomu pracovať, taktiež môže dostávať *nemocenský príspevok*.⁴⁷

⁴⁵ CSSZ. Nemocenské. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.cssz.cz/web/cz/nemocenske>>.

⁴⁶ KRIIS. Worklife and coronavirus. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.kriis.ee/en/work-work-related-travel>>.

⁴⁷ KPMG. Global Mobility COVID-19 Global Tracker. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/05/Interactive-GMS-Covid-Tracker.pdf>>.

V **Poľsku** zamestnanci, ktorí majú potvrdené ochorenie COVID-19,⁴⁸ majú nárok na práceneschopnosť a nemocenské v rámci systému štandardnej nemocenskej dovolenky. Zamestnanci v karanténe alebo izolovaní (t. j. nepotvrdené prípady COVID-19) majú štandardnú mzdu počas vykonávania práce z domu (podľa dohody medzi oboma stranami), ak je možné prácu vykonávať na diaľku; alebo nemocenské v rámci systému pravidelnej nemocenskej dovolenky, ak práca na diaľku nie je možná.⁴⁹

V **Rakúsku** majú zamestnanci, ktorí nemôžu pracovať, pretože boli infikovaní ochorením COVID-19, nárok na *nemocenské obvyklým spôsobom*. Podľa zákona o epidémiách (Epidemiegesetz) majú zamestnanci, ktorí nemôžu vykonávať prácu z dôvodu karantény, nárok na odmenu za celú dobu karantény. Zamestnávateľ môže za obdobie trvania karantény v rámci lehoty šiestich týždňov požadovať od spolkovej vlády odmenu zamestnanca a príspevok na zákonné sociálne poistenie (Dienstgeberanteil).⁵⁰

V **Rumunsku** sa v prípade karantény alebo izolácie pracovná doba zamestnanca pozastavuje a čerpá sa práceneschopnosť, na základe ktorej má nárok na náhradu mzdy vo výške 75 % jeho priemerného hrubého mesačného príjmu za posledných šesť mesiacov pracovného pomeru. *Nemocenské* je plne hradené z rozpočtu rumunského Jednotného národného fondu sociálneho poistenia a zdravotníctva.⁵¹

⁴⁸ PAULA KOCZARA, IZABELA KOWALCZUK-PAKULA. COVID-19: Guidance for employers in Poland. [online]. [cit. 2021-02-15] Dostupné na: <<https://www.twobirds.com/en/news/articles/2020/poland/covid-19-guidance-for-employers-in-poland>>.

⁴⁹ Tamtiež.

⁵⁰ ES. Coronavirus - Employment law update – Austria.[online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.eversheds-sutherland.com/global/en/what/articles/index.page?ArticleID=en/coronavirus/coronavirus-employment-Austria>>.

⁵¹ RĂZVAN POPA. Romania: Legal implications of the COVID-19 epidemic. [online]. [cit. 2021-02-15] Dostupné na: <<https://www.kinstellar.com/insights/detail/1036/romania-legal-implications-of-the-covid-19-epidemic>>.

Švédská vláda kryla náklady na celú mzdu zamestnanca počas choroby od apríla do júla 2020. Za ďalšie mesiace sa robili ďalšie výpočty krytia nemocenského. **Nemocenské** sa spravidla nevypláca za 1. deň nemocenského obdobia. Toto sa však dočasne neuplatňuje z dôvodu ochorenia na COVID-19, čo znamená, že zamestnanec môže požiadať o úhradu od orgánu sociálneho zabezpečenia od 1. dňa práceneschopnosti⁵² a dočasné vyplácanie nemocenského počas práceneschopnosti sa týka aj živnostníkov.⁵³ V určitých prípadoch mohli ľudia patriaci do rizikových skupín zostať doma a na obmedzenú dobu poberať preventívne nemocenské dávky.⁵⁴

V **Taliansku** má v prípade choroby a invalidity zamestnanec nárok na **nemocenskú dovolenku** a počas tejto doby nemôže byť zamestnanec prepustený, iba ak by to bolo z dôvodu zatvorenia spoločnosti. Po skončení nemocenského obdobia je zamestnanec oprávnený vrátiť sa na rovnakú pracovnú pozíciu, ktorú opustil, a za rovnakých / lepších podmienok. Ak k infikovaniu COVID-19 došlo na pracovisku, ide o pracovný úraz a ako taký sa hradí z pracovného nemocenského poistenia. Právo pracovať z domu sa uznáva všetkým pracovníkom so zdravotným postihnutím, tým, ktorí majú člena rodiny s vážnym zdravotným postihnutím, pracovníkom s oslabenou imunitou a rodinným príslušníkom osôb s oslabenou imunitou, pokiaľ to je zlučiteľné s povahou vykonávanej práce.⁵⁵

⁵² KPMG. Global Mobility COVID-19 Global Tracker. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/05/Interactive-GMS-Covid-Tracker.pdf>>.

⁵³ ILO. Country policy responses: Sweden. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.ilo.org/global/topics/coronavirus/regional-country/country-responses/lang--en/index.htm#SE>>.

⁵⁴ MARIA KARLSSON- RESEARCH SERVICE OF THE RIKSDAG. The Impact of COVID-19 on women and girls. Podklad poskytnutý na základe emailovej medziparlamentnej komunikácie dňa 22.1.2021.

⁵⁵ ILO. Protecting the life and health of workers during the COVID-19 pandemic: Overview of national legislative and policy responses. [online]. [cit. 2021-02-15] Dostupné na: <https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---inst/documents/publication/wcms_767389.pdf>.

1.5 Odklad splácania úverov

V **Bulharsku** verejné moratórium uložené na *odklad splácania úverov už nie je účinné*. Od 13. júla 2020 (dva mesiace po ukončení výnimočného stavu) už zákonné moratórium neplatí.

Avšak ďalej existuje *dočasné súkromné moratórium na splátky bankových úverov/pôžičiek*, ktoré sa končí 31. marca 2021 a je uplatňované bulharskými komerčnými bankami.⁵⁶ Na základe aktualizovaných usmernení o legislatívnych a nelegislatívnych

moratóriách na splácanie úverov vydaných Európskym orgánom pre bankovníctvo (EBA), Bulharská národná banka oznámila, že môže schváliť revidovaný rámec pre rozšírenie súkromného moratória na úvery a pôžičky. Moratórium je teda možné uplatniť do 31. marca 2021 a úverové záväzky možno posunúť o 9 mesiacov.⁵⁷

Moratórium už na odklad splácania úverov v **Českej republike** neplatí. Zákon o niektorých opatreniach pri splácaní pôžičky v súvislosti s pandemiou COVID-19 vstúpil do platnosti 16. apríla 2020 a zaviedol voliteľné moratórium pre fyzické aj právnické osoby, ktoré umožňovalo odklad splátok na tri alebo šesť mesiacov. Táto možnosť bola k dispozícii pre spotrebiteľské a podnikateľské pôžičky vrátane hypoték, ktoré boli uzavreté pred 26. marcom 2020, ale boli čerpané po tomto dátume. *Možnosť využiť moratórium sa skončila 31. októbra 2020*. Jednotlivé žiadosti o moratórium budú banky riešiť od prípadu k prípadu. V októbri 2020 bola navrhnutá nová novela zákona, ktorou sa predlžuje obdobie do 31. januára (alebo 30. apríla) 2021, ale bola zamietnutá. Odvtedy neboli schválené žiadne ďalšie podobné návrhy právnych predpisov, aj keď v budúcnosti ich nemožno vylúčiť.⁵⁸

⁵⁶ TSVETAN KRUMOV. COVID19 Overview on moratoria – Bulgaria. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/covid19-overview-on-moratoria/>>.

⁵⁷ DIMITAR KAIRAKOV. CEE legislation tracker: Bulgaria. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/cee-legislation-tracker-bulgaria/>>.

⁵⁸ ONDŘEJ HAVLÍČEK. COVID19 Overview on moratoria – Czech Republic. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/covid19-overview-on-moratoria/>>.

V **Maďarsku** od 1. januára 2021 veritelia, ktorí majú sídlo alebo pobočku v Maďarsku, nemôžu ukončiť svoje zmluvy o pôžičke, úvere a finančnom lízingu do 30. júna 2021, ak dlžník neplní svoje povinnosti pre finančné ťažkosti. Okrem toho sa zaviedlo moratórium na všetky retailové a podnikové financovania. Kapitálové, úrokové a odvodové povinnosti podľa všetkých zmlúv o pôžičkách, úveroch a finančnom leasingu, pôžičiek zamestnávateľov a záruk boli pozastavené do 31. decembra 2020. Moratórium na úvery bolo predĺžené do 30. júna 2021.⁵⁹

V januári 2021 **poľská vláda** nemala oficiálne plány zaviesť všeobecný povinný odklad splátok úverov. Poľská banková asociácia navrhla prijať kroky, ktoré majú poľské banky podniknúť (napr. pozastavenie splácania pôžičiek, lízing, faktoring, uľahčenie kontaktu elektronickými komunikačnými prostriedkami atď.), tieto sú však dobrovoľné.⁶⁰

V **Rakúsku** je zavedené *zákonné moratórium na odklad splácania úverov* (pôvodná legislatíva z apríla 2020 stanovila moratórium pôvodne na tri mesiace, ďalšie právne predpisy moratórium niekoľkokrát predĺžili). V prípade úverov prijatých spotrebiteľmi a mikropodnikmi do 15. marca 2020 sa splátkové termíny spadajúce do obdobia od 1. apríla 2020 do 31. januára 2021 (a konečná splatnosť) predlžujú o 10 mesiacov. Počas moratória platí zákaz ukončenia platnosti zmlúv úverov a pôžičiek z dôvodu oneskorenia splátok alebo závažného zhoršenia finančnej situácie.⁶¹

⁵⁹ GERGELY SZALOKI. COVID19 Overview on moratoria – Hungary. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/covid19-overview-on-moratoria/>>.

⁶⁰ MARTIN ANTCHAK. COVID19 Overview on moratoria – Poland. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/covid19-overview-on-moratoria/>>.

⁶¹ MARTIN EBNER. COVID19 Overview on moratoria – Austria. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/covid19-overview-on-moratoria/>>.

V **Rumunsku** bolo nariadenie týkajúce sa odkladu splátok úverov prijaté vládou 26. marca 2020 a bolo zmenené a doplnené počnúc 1. januárom 2021. Podľa posledných zmien a doplnkov sa na pôžičky poskytnuté do 30. marca 2020 vzťahuje moratórium až na deväť mesiacov, ktoré je dostupné pre prakticky akýkoľvek typ dlžníka, na ktorého sa priamo alebo nepriamo vzťahuje pandémia COVID-19 (s výnimkou úverových inštitúcií) a ktorý nemal upomienky na platby po lehote splatnosti k dátumu žiadosti, a ktorého pôžička sa neurýchlila do 31. decembra 2020.⁶²

Aj vo **Švédsku** boli ešte v apríli 2020 schválené všeobecné pokyny umožňujúce *odklad všetkých splátok* hypotekárnych úverov pre domácnosti na nové aj existujúce úvery. Táto výnimka bude platiť až do konca júna 2021.⁶³

1.6 Iné

Mimoriadna okamžitá pomoc MOP COVID-19

Ludia v **Českej republike**, ktorí sa preukázateľne ocitnú vplyvom pandémie koronavírusu vo finančnej núdzi, môžu požiadať o jednorazovú dávku mimoriadnej okamžitej pomoci (MOP COVID-19). Týka sa to aj rodičov detí do 10 rokov, ktorí s nimi zostanú doma na tzv. ošetrovnom. Na účely tejto dávky sa posudzuje okrem iného príjem všetkých osôb v spoločnej domácnosti. O MOP COVID-19 môže požiadať každá osoba žijúca na území ČR, ktorá vzhľadom k nízkym alebo chýbajúcim finančným prostriedkom nemôže uspokojiť svoje základné životné potreby, alebo nemôže uhradiť náklady spojené s bývaním.⁶⁴

⁶² ADINA DAMASCHIN. COVID19 Overview on moratoria –Romania. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/covid19-overview-on-moratoria/>>.

⁶³ EUROPEAN COMMISSION, DIRECTORATE GENERAL ECONOMIC AND FINANCIAL AFFAIRS. Policy measures taken against the spread and impact of the coronavirus – 12 February 2021. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/coronavirus_policy_measures_12_february_2021.pdf>.

⁶⁴ MPSV. Mimořádná okamžitá pomoc MOP COVID-19. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.mpsv.cz/mop>>.

Osobitná platená dovolenka pre tehotné ženy

V **Rakúsku** bola schválená osobitná platená dovolenka pre tehotné ženy od 14. týždňa tehotenstva, ktoré sú počas práce v priamom kontakte s inými ľuďmi (či už s ostatnými zamestnancami alebo externými ľuďmi). Zamestnávateľia sú povinní chrániť tehotné zamestnankyne pred týmto kontaktom

zmenou ich pracovných podmienok alebo preložením na iné pracovisko, môžu tiež zvážiť umožnenie práce z domu. Ak to nie je možné, tak má tehotná zamestnankyňa nárok na osobitnú platenú dovolenku. Pri implementácii tohto opatrenia budú zamestnávateľovi preplatené súvisiace náklady (vrátane platieb sociálneho poistenia a daní). Nárok na osobitnú platenú dovolenku sa končí nástupom na materskú dovolenku pred pôrodom. Nariadenie bude zatiaľ platiť do 31. marca 2021.⁶⁵

Švédsko prijalo hneď niekoľko opatrení, ktoré môžu byť uvedené ako príklady dobrej praxe:

- investovalo do *krátkodobých kurzov*, ktoré majú ľuďom, ktorí boli prepustení poskytnúť príležitosť ďalej sa vzdelávať v období prepúšťania;⁶⁶
- pre rodiny s deťmi sa *zvýšil príspevok na bývanie*;
- vláda tiež *zvýšila podporu neziskovým organizáciám, ktoré podporujú zraniteľné skupiny* ako sú napríklad ženy a deti, seniori a LGBTI osoby. Hrozí, že pandémia ešte umocní zraniteľnosť týchto skupín, ktorým hrozí riziko násillia najmä v domácom prostredí. Vzhľadom na to dostala Švédska agentúra pre rodovú rovnosť za úlohu identifikovať a vyvinúť účinné pracovné metódy, ktoré môžu samosprávy použiť na šírenie informácií o domácom násillí a nadviazať kontakt s obeťami násillia.⁶⁷

⁶⁵ LEXOLOGY. What's new in Austrian employment law in 2021? [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=039f1e39-5c49-4f43-b935-ccd98e205128>>.

⁶⁶ THE HEALTH SYSTEM RESPONSE MONITOR (HSRM). Sweden: Measures in other sectors.[online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.covid19healthsystem.org/searchandcompare.aspx>>.

⁶⁷ MARIA KARLSSON- RESEARCH SERVICE OF THE RIKSDAG. The Impact of COVID-19 on women and girls. Podklad poskytnutý na základe emailovej medziparlamentnej komunikácie dňa 22.1.2021.

2. Záver

Zámerom predloženého materiálu bolo predstaviť opatrenia, ktoré skúmané krajiny - Bulharsko, Česká republika, Estónsko, Fínsko, Maďarsko, Poľsko, Rakúsko, Rumunsko, Švédsko a Taliansko - zaviedli v súvislosti so snahou zmierniť sociálno-ekonomické dopady pandémie COVID-19.

Aj v roku 2021 sa pandémie koronavírusu vyvíja v jednotlivých štátoch rozlične a podľa aktuálnej epidemiologickej situácie vlády prijímali a stále prijímajú podporujúce opatrenia v rôznych oblastiach, v snahe čo najviac pomôcť svojim obyvateľom a firmám. V materiáli boli preto získané informácie zosumarizované podľa týchto tematických oblastí: zamestnanosť (ochrana podnikov a pracovných miest, podpora pre SZČO), daňová oblasť, ošetrovné, nárok na nemocenské, odklad splácania úverov a iné (príklady dobrej praxe pokiaľ ide o opatrenia, ktoré sa nedajú zaradiť do uvedených tematických okruhov, no sú taktiež určené na zmiernenie sociálno-ekonomických dopadov pandémie COVID-19).

Všeobecne možno konštatovať, že väčšina opatrení prijatých v roku 2020 sa predlžuje a ostáva účinných aj v roku 2021, najmä pokiaľ ide o prvú sledovanú oblasť (ochrana podnikov a pracovných miest, podpora pre SZČO). Prípadne sa už v minulosti schválená pomoc ešte rozširuje ako napríklad rakúska schéma *Fondu pomoci Corona*, ktorá spočiatku trvala 3 mesiace, no predĺži sa o 6 mesiacov a nárok na ňu začne už pri 20 % strate obratu namiesto pôvodných 40 % (viac vid' vyššie).

Pokiaľ ide o daňovú oblasť, tak opatrenia s účinnosťou v roku 2021 sa líšia od krajiny ku krajine. Je však nutné upozorniť, že sledované krajiny môžu prijímať nové daňové opatrenia práve v nasledujúcich týždňoch. Nárok na ošetrovné sa takisto v jednotlivých krajinách odlišuje. Platí však, že pokiaľ sú školy a škôlky zatvorené, tak rodičia väčšinou majú nárok na nejaký finančný príspevok, respektíve platené alebo neplatené voľno. V niektorých krajinách majú nárok na ošetrovné aj SZČO ako napríklad v Českej republike, kde sa v prípade zatvorenia škôl a škôlok, môžu o deti do 10 rokov alebo osoby závislé na starostlivosti inej osoby starať aj SZČO, pričom im štát poskytne dotáciu vo výške 400 CZK na deň (približne 15 EUR). Skúmané krajiny taktiež umožňujú čerpanie nemocenského počas práceneschopnosti spôsobenej ochorením COVID-19. Schémy financovania nemocenského sa však rôznia. Za príklad dobrej praxe v tejto oblasti môže byť považované Švédsko, ktoré v určitých prípadoch umožňuje rizikovým skupinám ľudí zostať doma a na obmedzenú dobu poberať preventívne nemocenské dávky.

K zmierneniu negatívnych ekonomických dopadov koronakrízy prispieva aj odklad splácania úverov. Aj v tejto oblasti sa sledované krajiny odlišujú, kým niektoré zákonné

moratórium na splácanie úverov niekoľkokrát predĺžili a je stále účinné aj v roku 2021 (napr. Švédsko a Maďarsko), v iných už zákonné moratórium neplatí (napr. Česká republika, či Poľsko). Avšak odklad splátok je v týchto krajinách umožňovaný priamo bankami, ktoré k takýmto žiadostiam pristupujú individuálne a riešia ich od prípadu k prípadu. Opätovné schválenie zákonného moratória v jednotlivých krajinách napriek tomu do budúcnosti nemožno vylúčiť.

V poslednej, no nemej dôležitej časti materiálu boli uvedené konkrétne príklady dobrej praxe pokiaľ ide o opatrenia, ktoré sa nedajú zaradiť do uvedených tematických okruhov, no taktiež sú určené na zmiernenie sociálno-ekonomických dopadov pandémie COVID-19. Medzi tieto opatrenia patrí napríklad *mimoriadna okamžitá pomoc COVID-19* v Českej republike, *osobitná platená dovolenka pre tehotné ženy* v Rakúsku, či *krátkodobé kurzy, príspevok na bývanie pre rodiny s deťmi a podpora neziskovým organizáciám*, ktoré podporujú zraniteľné skupiny ako sú napríklad ženy a deti, seniori a LGBTI osoby vo Švédsku (viac viď vyššie).

Všetky prezentované opatrenia potvrdzujú, že koronakríza spôsobená pandemiou sa presúva do ekonomickej sféry, ktorá bude vyžadovať na zmiernenie jej následkov prijímanie viacerých opatrení na podporu obyvateľov a ekonomiky aj v budúcnosti.

3. Použité zdroje

- BBC. Covid hand-outs: How other countries pay if you are sick. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.bbc.com/news/world-55773591>>.
- DIMITAR KAIRAKOV. CEE legislation tracker: Bulgaria.[online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/cee-legislation-tracker-bulgaria/>>.
- ES. Coronavirus - Employment law update – Austria.[online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.eversheds-sutherland.com/global/en/what/articles/index.page?ArticleID=en/coronavirus/coronavirus-employment-Austria>>.
- EUROPEAN COMMISSION, DIRECTORATE GENERAL ECONOMIC AND FINANCIAL AFFAIRS. Policy measures taken against the spread and impact of the coronavirus – 12 February 2021. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/coronavirus_policy_measures_12_february_2021.pdf>.
- CHRISTOPH HAID. CEE legislation tracker: Austria. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/cee-legislation-tracker-austria/>>.
- KPMG. Global Mobility COVID-19 Global Tracker. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/05/Interactive-GMS-Covid-Tracker.pdf>>.
- KRISZTINA CSILLAG, PETRA ĎURINOVÁ, ANNA KOVÁČIKOVÁ. Opatrenia na boj so sociálnoekonomickým dopadom pandémie ochorenia COVID-19 vo vybraných štátoch. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <file:///C:/Users/Petka/Downloads/04_2020%20PA_Opatrenia%20na%20boj%20so%20socialno-eknomonickym%20dopadom%20COVID-19.pdf>.
- KURZY.CZ. Mzda za karanténu nebo nemoc - Kalkulačka pro rok 2021.[online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.kurzy.cz/kalkulacka/nahrada-mzdy-nemoc/>>.
- LEXOLOGY. What's new in Austrian employment law in 2021? [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=039f1e39-5c49-4f43-b935-ccd98e205128>>.
- MARIA KARLSSON- RESEARCH SERVICE OF THE RIKSDAG. The Impact of COVID-19 on women and girls. Podklad poskytnutý na základe emailovej medziparlamentnej komunikácie dňa 22.1.2021.
- MARTIN EBNER. COVID19 Overview on moratoria –Austria. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/covid19-overview-on-moratoria/>>.
- MFSR. Nový kompenzační bonus (2021) - nejčastější otázky a odpovědi. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby->

verejnosti/komunikace-s-verejnosti/casto-kladene-otazky/novy-kompenzacni-bonus-2021-40923>.

- MPO. „OŠETŘOVNÉ“ PRO OSVČ - Výzva za leden 2021 a 21. a 22. prosince 2020.[online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na:
<<https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/osetrovne-pro-osvc---vyzva-i--253750/>>.
- MPSV. Mimořádná okamžitá pomoc MOP COVID-19. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.mpsv.cz/mop>>.
- OLIVER WALTHER. Austria: COVID-19: Entitlement To Special Care Leave. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.mondaq.com/austria/employee-benefits-compensation/1013698/covid-19-entitlement-to-special-care-leave>>.
- ONDŘEJ HAVLÍČEK. COVID19 Overview on moratoria – Czech Republic. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/covid19-overview-on-moratoria/>>.
- THE HEALTH SYSTEM RESPONSE MONITOR (HSRM). Finland: Measures in other sectors.[online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na:
<<https://www.covid19healthsystem.org/searchandcompare.aspx>>.
- THE HEALTH SYSTEM RESPONSE MONITOR (HSRM). Sweden: Measures in other sectors.[online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na:
<<https://www.covid19healthsystem.org/searchandcompare.aspx>>.
- TSVETAN KRUMOV. COVID19 Overview on moratoria – Bulgaria. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/covid19-overview-on-moratoria/>>.
- KRIIS. Правительство утвердило меры компенсации ущерба от второй волны COVID-19. [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na:
<<https://www.kriis.ee/ru/novosti/pravitelstvo-utverdilo-mery-kompensacii-ushcherba-ot-vtoroy-volny-covid-19>>.
- PAULA KOCZARA, IZABELA KOWALCZUK-PAKULA. COVID-19: Guidance for employers in Poland. [online]. [cit. 2021-02-15]Dostupné na:
<<https://www.twobirds.com/en/news/articles/2020/poland/covid-19-guidance-for-employers-in-poland>>.
- KALECKA EMILIA. New aid solutions in relation to COVID-19 – Shield 6.0. [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na:
<<https://blogs.dlapiper.com/employmentpoland/2020/12/18/new-aid-solutions-in-relation-to-covid-19-shield-6-0/>>.
- KPMG. Romania Government and institution measures in response to COVID-19. [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na:
<<https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2020/04/romania-government-and-institution-measures-in-response-to-covid.html>>.

- EUROFOUND. Temporary substantial salary increases for public health staff in the pandemic conditions, case RO-2020-33/1393 (measures in Romania), COVID-19 EU PolicyWatch. online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na: <https://static.eurofound.europa.eu/covid19db/cases/RO-2020-33_1393.html>.
- MASSIMILIANO BIOLCHINI, UBERTO PERCIVALLE, ANTONIO LUIGI VICOLI. The Italian Budget Law has entered into force – new employment related provisions. online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na: <<https://globalcompliancenews.com/italy-covid-19-the-italian-budget-law-has-entered-into-force-new-employment-related-provisions-07012021/>>.
- KPMG. Estonia: Tax developments in response to COVID-19.[online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na: <<https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2020/04/estonia-tax-developments-in-response-to-covid-19.html>>.
- MEF. The main fiscal measures adopted by the Italian Government. [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na: <<https://www.mef.gov.it/en/covid-19/The-main-fiscal-measures-adopted-by-the-Italian-Government/>>.
- OECD. Supporting people and companies to deal with the COVID-19 virus: Options for an immediate employment and social-policy response. [online]. [cit. 2021-02-14]. Dostupné na: <<https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/supporting-people-and-companies-to-deal-with-the-covid-19-virus-options-for-an-immediate-employment-and-social-policy-response-d33dffe6/>>.
- RĂZVAN POPA. Romania: Legal implications of the COVID-19 epidemic. [online]. [cit. 2021-02-15]Dostupné na: <<https://www.kinstellar.com/insights/detail/1036/romania-legal-implications-of-the-covid-19-epidemic>>.
- ILO. Protecting the life and health of workers during the COVID-19 pandemic: Overview of national legislative and policy responses. [online]. [cit. 2021-02-15]Dostupné na: <https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---inst/documents/publication/wcms_767389.pdf>.
- GERGELY SZALOKI. COVID19 Overview on moratoria – Hungary. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/covid19-overview-on-moratoria/>>.
- MARTIN ANTCZAK. COVID19 Overview on moratoria – Poland. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/covid19-overview-on-moratoria/>>.
- ADINA DAMASCHIN. COVID19 Overview on moratoria –Romania. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.schoenherr.eu/content/covid19-overview-on-moratoria/>>.

- ILO. Country policy responses: Bulgaria. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.ilo.org/global/topics/coronavirus/regional-country/country-responses/lang--en/index.htm#BG>>.
- ILO. Country policy responses: Finland.. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.ilo.org/global/topics/coronavirus/regional-country/country-responses/lang--en/index.htm#FI>>.
- ILO. Country policy responses: Sweden.. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.ilo.org/global/topics/coronavirus/regional-country/country-responses/lang--en/index.htm#SE>>.
- MPSV. Antivirus - podpora zaměstnanosti.[online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.mpsv.cz/web/cz/antivirus>>.
- KRIIS. Frequently Asked Questions. [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na: <<https://www.kriis.ee/en/korduma-kippuvad-kysimused>>.
- GOV.PL. Questions and answers. .[online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné na: <<https://www.gov.pl/web/coronavirus/questions-and-answers>>.
- CSSZ. Nemocenské. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.cssz.cz/web/cz/nemocenske>>.
- IMF. Policy responses to COVID-19. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19#S>>.
- MPSV. Krizové ošetrovne. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.mpsv.cz/web/cz/osetrovne>>.
- KRIIS. Worklife and coronavirus. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné na: <<https://www.kriis.ee/en/work-work-related-travel>>.